

NOU MODEL D'ENQUESTES SOBRE L'ACTUACIÓ DOCENT I SOBRE LES ASSIGNATURES

Acord núm. 54/2011 del Consell de Govern pel qual s'aprova el nou model d'enquestes sobre l'actuació docent i sobre les assignatures.

- Document aprovat per la Comissió de Docència i Estudiantat del Consell de Govern del dia 21 de març de 2011.
- Document aprovat pel Consell de Govern del dia 31 de març.

DOCUMENT CG 31 /3 2011

**Vicerektorat de docència i estudiantat
31 de març de 2011**

ENQUESTES A L'ESTUDIANTAT SOBRE L'ACTUACIÓ DOCENT I LES ASSIGNATURES

Nou model d'enquesta adaptada a l'EEES

L'objectiu d'aquest document és fer una sèrie de propostes per adaptar l'enquesta a l'estudiantat sobre l'actuació docent i les assignatures als nous requeriments de l'EEES on l'estudiantat és el nucli del procés formatiu.

1 Antecedents. El model d'enquesta actual

El model d'enquesta a l'estudiantat sobre l'actuació docent i sobre les assignatures actual, va ser aprovat per la Junta de Govern del 20 de setembre de 1995.

Actualment, l'objectiu és enquestar a la totalitat de l'estudiantat sobre tota la docència rebuda en quadrimestres alternatius: un curs es realitzen el quadrimestre de primavera, el curs següent en el quadrimestre de tardor i així successivament.

L'enquesta es porta a terme a través de dos instruments:

- a) Enquesta a l'estudiantat sobre l'actuació docent del professorat
- b) Enquesta a l'estudiantat sobre les assignatures

i s'utilitza com a indicador en molts processos d'avaluació i certificació del professorat:

- Complements docents: quinquennis autonòmics i estatals
- Certificat activitat docent (AQU)
- Programa Acadèmia (Acreditació per a l'accés als cossos docents)
- Canvi retributiu a tipus II i tipus III (professorat associat)
- Avaluació i renovació del PDI contractat temporal
- Planificació Estratègica de les unitat
- Règim de Dedicació del PDI

La difusió dels resultats de les enquestes es realitza, de forma personal, a través de l'aplicatiu d'enquestes a l'estudiantat de grau i màsters universitaris ¹

El professorat pot consultar, imprimir i exportar a diferents formats els resultats de les seves enquestes sobre l'actuació docent i sobre les assignatures des del curs 1995-1996. Per altra banda els responsables de les unitats bàsiques poden consultar els resultats de la seva unitat.

¹ <http://biblioteca.upc.es/apae/Enquestes/introEnquestes.html>

2 Anàlisi del model d'enquesta actual davant l'EEES

Des del Vicerectorat de Docència i Estudiantat es va encarregar l'estudi per adaptar l'enquesta a l'estudiantat sobre l'actuació docent i les assignatures als nous requeriments de l'EEES on l'estudiantat és el nucli del procés formatiu. Aquests els podem resumir, bàsicament, en dues vessants: en primer lloc els requeriments de les directrius europees pel que fa als sistemes de garantia interna de la qualitat (SGIQ) i en segon lloc l'adaptació als nous sistemes d'aprenentatge autònom i centrats en l'adquisició de competències.

2.1 Sistemes de garantia interna de la qualitat

L'adaptació dels nostres títols al nou marc de l'Espai Europeu d'Educació Superior (EEES) exigeix a les Universitats millorar la qualitat de les seves activitats a través de la introducció de mecanismes sistemàtics interns i externs d'avaluació. De fet, i de forma més concreta, en el marc dels criteris i directrius europeus per a garantir la qualitat interna de les universitats (Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area, ENQA 2005), ens trobem amb diversos apartats en que l'opinió de l'alumnat sobre l'actuació docent i sobre les assignatures té un paper important:

L'apartat 1.1 "Política i procediments per a l'assegurament de la qualitat" estableix que les institucions han de disposar d'una política i de procediments associats per assegurar la qualitat i el nivell dels seus programes i titulacions.

L'apartat 1.2 "Aprovació, control i avaluació periòdica de programes i titulacions" estableix que les institucions acadèmiques han de comptar amb mecanismes formals per aprovar, avaluar i controlar periòdicament els seus programes i titulacions. "

L'apartat 1.3. Avaluació de l'alumnat: L'alumnat ha de ser avaluat d'acord amb criteris, regles i procediments publicats i aplicats amb coherència. En aquest apartat, on l'estudiantat té molt a dir, l'enquesta actual no contempla cap pregunta.

L'apartat 1.4 estableix que "les institucions han de disposar de mitjans per a garantir que el seu professorat està qualificat i és competent per al seu treball". És en aquest context que s'emmarca el Programa DOCENTIA, promogut per l'Agència Nacional de Evaluación de la Calidad y Acreditación (ANECA) i per AQU Catalunya. En base a aquest programa de qualitat es va desenvolupar el Manual d'avaluació de l'activitat docent de la UPC (acord 174/2007 del Consell de Govern de 13 de novembre de 2007) que en l'actualitat ja està validat i certificat per l'agència catalana. Un dels indicadors d'avaluació de l'activitat docent és l'opinió de l'estudiantat, aquesta es recull amb la pregunta 4 de l'enquesta sobre l'actuació docent: "considero que el/la professor/a que m'ha impartit aquesta assignatura és un bon professor/a". En una proposta de nova enquesta cal garantir doncs que és manté aquesta pregunta.

L'apartat 1.5. "recursos d'aprenentatge i de suport a l'alumnat" estableix que les institucions han de garantir que els recursos disponibles de suport a l'alumnat són adequats i s'ajusten a cada programa. Un dels elements a tenir en compte ha de ser

l'opinió de l'estudiantat, l'enquesta actual sobre les assignatures ja recull una pregunta en aquest sentit: "P4 - Les condicions (espais, material, equipaments,...) en que s'imparteix aquesta assignatura crec que són adequades". És una pregunta que permet detectar situacions crítiques però no ens dona informació sobre els punts forts i febles dels diferents recursos. Seria interessant afegir algunes qüestions més al respecte.

L'opinió dels agents d'interès en general, i de l'estudiantat en particular, són també elements claus a l'hora de **garantir la qualitat dels programes formatius, vinculats tant al disseny de les titulacions (programa VERIFICA) com al seguiment i l'acreditació** de les mateixes.

2.2 El nou model d'aprenentatge en l'EEES

El model d'enquesta actual està pensat, en gran mesura, en un sistema d'aprenentatge basat en la classe magistral. Cal, doncs, adequar l'enquesta a l'aprenentatge basat en l'adquisició de competències i la capacitat d'avançar en el coneixement de forma autònoma amb la tutorització com a nou rol del professorat.

L'enquesta a l'estudiantat de la UPC està orientada a totes les titulacions de grau i màster universitari i ha de tenir unes preguntes comunes a tots elles. Pel que fa a les competències genèriques, comunes a tota la UPC, no hi haurà problema en incloure preguntes a l'enquesta estàndard per obtenir indicadors de la seva implementació que permetin donar suport al seguiment i avaluació dels programes formatius. Tot i així com l'enquesta s'administra a nivell d'assignatura ens trobarem que hi ha competències comunes que no són d'aplicació en determinades assignatures i caldrà tenir-ho molt en compte en el disseny d'un nou model d'enquesta. Pel que fa a les competències específiques que són definides per a cada titulació, evidentment no tenen cabuda en l'enquesta estàndard, així doncs el nou model d'enquesta haurà de permetre la incorporació de preguntes addicionals per copsar l'opinió de l'estudiantat sobre les competències específiques.

3 El grup de treball

Per dur a terme l'estudi i anàlisi, i fer propostes per l'adaptació de l'enquesta a l'EEES, es va constituir un grup de treball presidit pel Vicerector de Docència i Estudiantat i format per professorat representat dels centres docents en base als següents criteris:

- 5 PDIs de diferents àmbits de coneixement, campus i amb experiència en l'EEES, en sistemes de gestió de la qualitat i d'escoles amb experiència en l'enquesta electrònica
- Un PDI de l'àmbit de l'estadística i investigació operativa
- Un PDI de l'ICE

També van participar dos tècnics del Gabinet de Planificació, Avaluació i Qualitat.

Finalment, l'estudiantat, a través del seu organisme de representació, el Consell d'Estudiantat, ha aportat també els seus comentaris, que han estat incorporats al nou model d'enquesta i que han servit per a la seva millora.

Aquest grup va treballar amb l'objectiu de

- Determinar les necessitats de l'enquesta a l'estudiantat
- Analitzar les bones pràctiques internes i externes: models d'enquestes d'universitats de l'Estat Espanyol i d'universitats internacionals de l'àmbit polític
- Determinar els requeriments del nou model
- Fer un recull dels ítems de totes les universitats analitzades i organitzar-los pels factors del SEEQ (Student Evaluations of Educational Quality: enquesta a l'estudiantat sobre l'actuació docent àmpliament estesa com a eina pel professorat per la millora de la pròpia tasca docent)
- Fer una proposta, pregunta per pregunta i per a cada factor, amb l'objectiu d'acomplir amb tots els requeriments proposats
- Presentar la proposta del nou model d'enquesta.

4 El model d'enquesta

A partir de l'anàlisi i discussió del grup de treball, la proposta s'estructura en dues enquestes: una per avaluar l'actuació docent i l'altra per avaluar l'assignatura.

Les característiques dels dos instruments són:

- L'enquesta de l'actuació docent està organitzada en 5 factors, amb un total de 10 preguntes. Incorpora una pregunta que permet obtenir una valoració global sobre l'actuació docent del professorat (pregunta 10)
- L'enquesta per avaluar les assignatures està estructurada en 4 factors, amb un total de 9 preguntes. Incorpora una pregunta que permet obtenir una valoració global de la satisfacció de l'estudiantat amb l'assignatura (pregunta 9)
- L'increment del nombre de preguntes ve motivat per a proporcionar la seva utilitat al professorat, i que sigui utilitzada per a la millora de la docència
- Permeten incorporar preguntes addicionals que poden proporcionar informació sobre qüestions específiques no previstes en el model general. Aquesta serà una decisió a disposició dels centres, departaments, professorat, etc. (tipologies de docència, competències...)
- Especialment pel que fa als màsters, l'idioma de l'enquesta serà un paràmetre a escollir pel centre/departament. Es podrà triar entre el català (idioma per defecte), el castellà i l'anglès.

Amb l'objectiu de validar aquest nou model d'enquesta es va realitzar una prova pilot, el segon quadrimestre del curs 2008-09. L'estudi es va dur a terme amb una mostra formada per cinc assignatures de sis centres² diferents.

Un dels objectius de l'estudi pilot és comprovar la fiabilitat dels dos instruments. Per a realitzar aquest anàlisi s'ha utilitzat el coeficient Alfa de Cronbach, que determina el grau de consistència interna de l'escala, mitjançant la correlació de les preguntes resum (pregunta 10 per a l'actuació docent i pregunta 9 per a les assignatures). En ambdós casos, s'ha obtingut un elevat grau de consistència interna.

Amb la prova pilot també es pretenia valorar el nivell d'adequació dels qüestionaris amb la teoria analitzada. És el que es coneix com a validesa, el grau en què un qüestionari mesura el que pretén mesurar. S'ha procedit a realitzar una Anàlisi de Components Principals, ja que clarifica l'estructura de l'instrument i permet saber com es relacionen els factors i les variables entre sí, amb l'objectiu de suggerir revisions del qüestionari i millorar-lo.

Els resultats obtinguts mostren com les respostes de l'estudiantat, en relació a l'actuació docent, s'agrupen entorn a 3 components, que expliquen més del 80% de la variabilitat. Aquestes tres components són: motivació i interacció amb el grup, organització i continguts, i actitud personal i seguiment.

Pel que fa a l'enquesta sobre les assignatures, els resultats també ens mostren com 3 components expliquen més del 80% de la variabilitat de les dades. Aquestes són: aprenentatge, organització i continguts i seguiment, i càrrega de treball.

S'han analitzat la possible influència d'algunes variables en les respostes de cadascun dels qüestionaris. No s'observen diferències significatives respecte la valoració global que els estudiants realitzen en les variables:

- Dedicació (temps complet o temps parcial)
- Si l'estudiant supera o no l'assignatura

El nou model d'enquesta de l'actuació docent manté la pregunta 10 (antiga pregunta 4), que ve a recollir la valoració global que fa l'estudiantat de l'actuació docent del professorat. Els primers resultats obtinguts de la prova pilot apunten a que aquestes dues preguntes són comparables. No obstant, és molt aconsellable repetir els estudis fets amb les dades que s'obtinguin de l'aplicació dels nous models d'enquesta el proper quadrimestre, ja que amb un volum més gran de mostra aquests seran més robustos i extrapolables.

² Els centres participants a la prova pilot van ser: EETAC, EPSEVG, EPSEB, ETSEIAT, ETSETB i FIB

Proposta d'acord

El Consell de Govern acorda:

1. Reemplaçar els actuals models d'enquesta a l'estudiantat sobre l'actuació docent i les assignatures pels nous model d'enquesta adaptats a l'EEES a les titulacions de grau i màster, i mantenir l'actual model d'enquesta per les titulacions a extingir (1r i 2n cicle). Aquest nou model s'aplicaria a partir del 2n quadrimestre del curs 2010-2011.

Enquesta a l'estudiantat per avaluar l'actuació docent:

FACTOR	ÍTEM	ESCALA DE VALORACIÓ
El/la professor/a...		
Motivació	1. Amb la seva manera de presentar el contingut de l'assignatura, aconsegueix mantenir l'atenció	1 - Molt en desacord a 5 - Molt d'acord
Organització i continguts	2. Organitza de forma clara i eficaç la matèria, estructurant la progressió adequada dels continguts de l'assignatura	1 - Molt en desacord a 5 - Molt d'acord
	3. El material didàctic que recomana o facilita és eficaç per l'aprenentatge	1 - Molt en desacord a 5 - Molt d'acord
	4. Les activitats que encarrega en horari no presencial m'ajuden a seguir l'assignatura	1 - Molt en desacord a 5 - Molt d'acord
	5. Els continguts de l'assignatura es posen en relació amb el conjunt de la titulació	1 - Molt en desacord a 5 - Molt d'acord
Interacció amb el grup	6. Fomenta la participació, el debat i els intercanvis d'opinió	1 - Molt en desacord a 5 - Molt d'acord
Actitud Personal	7. Es mostra accessible per a la realització de consultes sobre l'assignatura	1 - Molt en desacord a 5 - Molt d'acord
	8. Em fa sentir ben rebut quan li demano ajut o consell	1 - Molt en desacord a 5 - Molt d'acord
Seguiment	9. Em dona suficient informació sobre el meu progrés durant el curs	1 - Molt en desacord a 5 - Molt d'acord
10. El/la professor/a que ha impartit aquesta assignatura és un/a bon/a docent		1 - Molt en desacord a 5 - Molt d'acord
11. Observacions i/o comentaris		

S'ha analitzat l'enquesta per adaptar-la a les titulacions semipresencials. S'haurà de tenir present els següents aspectes:

- La pregunta 2 s'anul·larà pel professorat sense presència a l'aula (per exemple, un dinamitzador de fòrums).
- La pregunta 6 s'adaptarà de la següent manera: "El/la professor/a fomenta la participació, el debat i els intercanvis d'opinió (i quan es fa via fòrums, el termini de resposta és adequat)".

Enquesta a l'estudiantat per avaluar les assignatures:

FACTOR	ÍTEM	ESCALA DE VALORACIÓ
Aprentatge	1. El meu interès en la matèria ha augmentat com a resultat d'aquesta assignatura	1 - Molt en desacord a 5 - Molt d'acord
	2. He après i he comprès els continguts d'aquesta assignatura	1 - Molt en desacord a 5 - Molt d'acord
	3. He progressat significativament en l'assoliment de les competències genèriques definides per aquesta assignatura Les competències genèriques descriuen allò que un titulat o titulada és capaç de saber o fer en acabar el seu procés d'aprenentatge, amb independència de la titulació. Les competències genèriques establertes a la UPC són: emprenedoria i innovació, sostenibilitat i compromís social, comunicació eficaç oral i escrita, coneixement d'una tercera llengua (preferentment l'anglès), treball en equip, aprenentatge autònom i ús solvent dels recursos d'informació	1 - Molt en desacord a 5 - Molt d'acord
Organització i continguts	4. Els objectius de l'assignatura estan ben definits	1 - Molt en desacord a 5 - Molt d'acord
	5. La utilització de les eines TIC ha millorat el meu procés d'aprenentatge de l'assignatura Les eines TIC fan referència al Campus Virtual, les eines multimèdia, etc.	1 - Molt en desacord a 5 - Molt d'acord
Sistema d'avaluació	6. L'avaluació es correspon amb els objectius i el nivell de l'assignatura	1 - Molt en desacord a 5 - Molt d'acord
Càrrega de treball	7. El nivell d'exigència d'aquesta assignatura comparada amb les del mateix quadrimestre/curs, ha estat	1-Molt Més Baix 2- Més Baix 3-Similar 4-Més Alt 5-Molt Més Alt
	8. En mitjana, les hores per setmana d'aprenentatge autònom a aquesta assignatura han estat S'entén per aprenentatge autònom, com la dedicació de l'estudiant a l'aprenentatge de l'assignatura sense contacte preestablert amb el professor.	1 - Menys de 3 hores 2 - Entre 3 i 5 hores 3 - Entre 5 i 7 hores 4 - Entre 7 i 9 hores 5 - Més de 9 hores
9. En conjunt estic satisfet/a amb aquesta assignatura		1 - Molt en desacord a 5 - Molt d'acord
10. Observacions i/o comentaris		

Nota: les observacions que figuren darrera el símbol a les preguntes 3, 5 i 8, és informació complementària que apareixerà com a nota a les enquestes

La pregunta 3, es desactivarà a aquelles assignatures que no tinguin definides competències genèriques.

- Utilitzar, com fins ara, les preguntes que recullen la valoració global com a indicadors en els diferents processos d'avaluació i seguiment on intervingui l'opinió de l'estudiantat sobre l'actuació docent del PDI i sobre la docència rebuda (pregunta 10 de l'enquesta sobre l'actuació docent i pregunta 9 de l'enquesta sobre l'assignatura).

Mentre no es modifiquin els reglaments actuals, i sempre que la normativa no especifiqui explícitament el contrari, s'entendrà que la mitjana de les valoracions de les enquestes als estudiants d'un període determinat es calcularà agregant totes les enquestes individuals durant el període sotmès a avaluació i es calcularà la mitjana aritmètica. Això afecta a la pregunta 10 de l'enquesta sobre l'actuació docent i pregunta 9 de l'enquesta sobre l'assignatura.

- Incorporar la possibilitat d'afegir preguntes addicionals en les dues enquestes que poden proporcionar informació sobre qüestions específiques no previstes en el model general. Aquesta serà una decisió a disposició dels centres, departaments, professorat, etc. (tipologies de docència, competències...), que caldrà ser aprovada per un òrgan col·legiat del Centre Docent.
- Realitzar les enquestes amb una periodicitat quadrimestral, amb un doble objectiu: obtenir una mostra de totes les assignatures i de tot el professorat per a cada curs acadèmic, i disposar dels resultats de tots els grups del curs, facilitant així l'objectiu de la millora de la qualitat docent.

El calendari de la realització i obtenció dels resultats de les enquestes electròniques, de manera aproximada, és:

Quadrimestre 1	Realització enquestes:	Novembre - Desembre
	Publicació de resultats:	
	- Professorat:	A partir de Febrer
	- Assignatures:	Gener
Quadrimestre 2	Realització enquestes:	Abril - Maig
	Publicació de resultats:	
	- Professorat:	A partir de Juliol
	- Assignatures:	Juny

5. Administrar els qüestionaris electrònicament als estudis de grau i màsters, i per les titulacions de 1r i 2n cicle mantenir el mateix sistema d'administració actual (presencial i electrònic, en funció de les titulacions).

	GRAU I MÀSTER		1r i 2n CICLE	
	ACTUAL	NOU MODEL	ACTUAL	NOU MODEL
PRESENCIAL			75%	
ELECTRÒNICA		100% (*)	25%	

Es vetllarà per incrementar, gradualment, el nombre d'enquestes del model administrades pel procediment electrònic.

(*) Per a la realització de les enquestes amb el sistema electrònic serà imprescindible que els centres/departaments tinguin la informació detallada de quin professor/a imparteix els diferents grups i tipologies de docència (teoria, problemes, laboratori....), i quins estudiants estan matriculats a cada un d'ells.

Els centres i departaments vetllaran per disposar de la informació correctament per tal de poder-la utilitzar per les enquestes que s'administraran el 2n quadrimestre del curs 2011-12.

Mentre no es pugui garantir aquesta informació, es realitzaran les enquestes en format paper.

6. Definir i aplicar un criteri estadístic que ens permeti obtenir la representativitat de les enquestes tant si són de mostres grans, com sobretot de mostres de grups petits. Per complir aquest objectiu s'està treballant conjuntament amb professorat del departament d'Estadística i Investigació Operativa de la UPC
7. Vetllar pel foment de la participació a través de mecanismes i campanyes de difusió que potenciïn i fomentin la participació de l'estudiantat en el procés de l'avaluació docent. Aquests mecanismes es treballaran tant a nivell de serveis generals de la universitat com a nivell de centres.
8. Elaborar un model d'informe de resultats que proporcioni informació suficient al professorat per millorar la seva docència i a les unitats bàsiques pel seguiment i avaluació de les seves titulacions així com perquè pugui ser consultar per l'estudiantat.